

Πενταδάχτυλος, τ' αγαπημένο βουνό Ζώντας στη σκιά του Πενταδάχτυλου

της Δώρας Μιχαήλ Ανδρέου

Ο Πενταδάχτυλος, για μας, δεν ήταν ένα συνηθισμένο βουνό. Η παρουσία του μας καθόριζε, μας έκανε περήφανους. Ορδώναμε το κορμί και τον ατενίζαμε με θαυμασμό. Χάραζε τον ορίζοντα του νου και της ζωής μας μ' έναν τρόπο που δεν σήκωνε συζήτηση. Δεν μπορούσες να τον αμφισβητήσεις..., ήταν ο αφέντης μας. Νιώθαμε ότι του ανήκαμε, ήμασταν δικοί του, αυτός διαμόρφωνε την ταυτότητά μας.

Οι κορυφογραμμές του διαγράφονταν κατάντικρύ μας καθάριες, εκλεπτυσμένες, με μια σπάνια πολυτέλεια, σαν πινελιές ζωγραφισμένες από χέρι μεγάλου ζωγράφου στον καμβά τ' ουρανού. Με το που ανοίγαμε τα μάτια τον βλέπαμε μπροστά μας αγέρωχο να μας καλημερίζει, να μας κοιτά, ήταν αδύνατο να του κρυφτούμε, όσο κι αν προσπαθούσαμε, μας παρακολουθούσε από παντού μέρα νύχτα, μας έσκεπε, μας προστάτευε. Τον νιώθαμε τόσο έντονα, η ασφάλεια που μας πρόσφερε ενσωματώθηκε σιγά σιγά στο DNA μας, αφού το έκανε απ' τα χρόνια των Σαρακηνών...

Κι όταν σκοτεινίαζε μια αύρα μυστηρίου κατέβαινε πάνω απ' τα σπίτια μας. Την αναγνωρίζαμε, μα ήταν αδύνατο να την προσδιορίσουμε, μόνο ότι ερχόταν από πολύ παλιά μόνο αυτό και μας προκαλούσε δέος. Τότε δεν ξέραμε, τώρα λέμε ότι ήταν προμήνυμα για το κακό που θα μας έβρισκε...

Πέρασε μισός αιώνας από τότε κι ακόμα δεν μπορούμε να καταλάβουμε πώς έγινε κι άφησε τους Τούρκους να 'ρθουν και να μας σκοτώσουν, να μας διώξουν μακριά του, εμάς τους ανθρώπους του...

— Πώς επέτρεψες να γίνει το κακό, Πενταδάχτυλέ μου;

Μάης 1975

Δεν ήρθαν φέτος τα χελιδόνια
στην παλιά φωλιά τους...
Δεν φτερούγισαν πάνω απ' την αυλή μας.
Κι η μικρή ροδιά που άνθισε
το αίμα της καρδιάς μας,
πρόβαλε επιδεικτικά τα κάλλη της
θυμίζοντάς μας τις όμορφες μέρες που τέλειωσαν.

Όλες τις αγάπες τις αγάπησα,
άλλο πια δεν έχω ν' αγαπήσω.

Κωστής Παλαμάς

Η κυριακάτικη απόδραση στη Χαλεύκα δε χρειαζόταν προγραμματισμό. Λέγαμε «πάμε στη Χαλεύκαση» και ξεκινούσαμε. Η διαδρομή μαγευτική. Στ' αρι-

στερά η εξ επαφής συναρπαστική παρουσία του όγκου του βουνού με τ' ανάρια του Διγενή Ακρίτα. Και στα δεξιά η οροσειρά να κατηφορίζει μέχρι τα ριζά του, εκεί που η απεραντοσύνη των ελαιώνων έσμιγε με το μπλε τ' ουρανού. Άνοιγες τότε το παράθυρο τ' αυτοκινήτου κι ένωδες δροσερό χάδι μυρωμένου αγέρα στο πρόσωπό σου, ενώ τ' ασημένιο θρόισμα των φύλλων, κυματιστό, μαγνήτιζε τη ματιά σου. Κοιτούσες και δε χόρταινες... Ο Παράδεισος τ' ουρανού γινόταν ένα με τον Παράδεισο της γης κι αποκαλυπτόταν μπροστά σου!...

Η γύρω φύση οργιαστική. Το δάσος της Χαλεύκας σε καλωσόριζε. Τα δέντρα, πεύκα και κυπαρίσσια, μικρά και μεγάλα σκορπούσαν τη μεδυστική ευωδιά τους, τα πουλιά κελαηδούσαν στα κλώνια με χίλιους ήχους και στη γη στρωμένο πολύχρωμο χαλί. Στην πλατεία τα ξύλινα παγκάκια πανέτοιμα να σου προσφέρουν μια ανάσα ξεκούρασης...

Μα εμείς θέλαμε να περπατήσουμε, να νιώσουμε την ενέργεια του χώρου βαθιά μέσα μας, να γεμίσουμε τα πνευμόνια μας με τ' αρώματα του δάσους.

Έτσι κι εκείνη την Κυριακή, χωρίς να το καλοσκεφτούμε, πήραμε το μονοπάτι στ' αριστερά της πλατείας. Φλεβάρης μήνας, τα πεύκα ολόδροσα λαμποκοπούσαν κάτω απ' τις ακτίνες του ήλιου. Μια απίστευτη ομορφιά επικρατούσε παντού, όπου κι αν γύριζες τη ματιά σου. Ξαφνικά ένα φτερούγισμα πουλιού μας απέσπασε την προσοχή, κάναμε στροφή για να το δούμε καλύτερα. Τότε νιώσαμε την αύρα του δάσους να μυρώνει το πρόσωπό μας. Βρισκόμασταν δίπλα από μια μεγάλη χαράδρα. Στο βάθος αμέτρητα ματωκόριδα αναρικώνταν στις πλα-

γιές κι οι μίσχοι τους, πάνω από το ένα μέτρο, όρθιοι ατένιζαν τον ήλιο. Απίστευτο! Απομείναμε άφωνοι! Το άρωμά τους σκορπιόταν γύρω τόσο έντονο, μεδυστικό.

— Να κόψουμε λίγα, είπαμε όταν βρήκαμε τη φωνή μας.

— Να τα δείξουμε. Πώς αλλιώς να γίνουμε πιστευτοί για την ανακάλυψή μας!

Βρήκαμε ένα πιο βατό μέρος και κατεβήκαμε προσεκτικά. Νιώθαμε ενοχές, βεβήλωση, σκεφτήκαμε. Μα δεν μπορούσαμε ν' αντισταδούμε...

Μια αγκαλιά ματωκόριδα γίγαντες μας συνόδευσαν στην επιστροφή.

Εκείνη τη χρονιά χιόνισε και στίβασε πολύ χιόνι στο βουνό. Το θέαμα μοναδικό, δεν ξανάγινε ποτέ τέτοιο πράγμα ή έστω δεν θυμόμασταν να έγινε. Το χιόνι κράτησε και την επομένη που ήταν Κυριακή. Κι ανεβήκαμε όλοι στο βουνό, πλήθος τ' αυτοκίνητα γεμάτα κόσμο. Μικροί και μεγάλοι απολαύσαμε το χιόνι, κάναμε χιονάνθρωπο, παίξαμε χιονοπόλεμο. Τι χαρές ζήσαμε στ' αγαπημένο βουνό εκείνη την Κυριακή!

Και να, ένα άλλο βίωμα αναδύεται στην επιφάνεια της μνήμης, μέσα στο ίδιο σκηνικό. Δεν θυμάμαι πώς, κυκλοφόρησε η είδηση ότι μια μεγάλη χελώνα βγήκε στην ξηρά και κάποιιοι την έφεραν στην Κυθρέα. Την τοποθέτησαν σ' ένα ξέβαδο λάκκο εκεί στον Κεφαλόβρυσο. Τρέχαμε τότε όλοι να πάμε να δούμε τη χελώνα... Πήγαμε και μεις, πώς άλλωστε να μείνουμε πίσω, να υστερήσουμε, δεν γινόταν!

Πράγματικά το θέαμα άξιζε τον κόπο. Μια τεράστια χελώνα βρισκόταν στο βάθος του λάκκου. Της έβαλαν και νερό, μα η χελώνα ελάχιστα κουνιόταν. Το κατάμαυρο καβούκι της έλαμπε στο φως του ήλιου κι ο κόσμος μαζευτόταν γύρω γύρω, κοιτούσε την παγιδευμένη χελώνα, σχολίαζε το γεγονός, κοντοστεκόταν όσο μπορούσε κι αποχωρούσε για να δροισιστεί στην πλατεία του Κεφαλόβρυσου.

Ποια ήταν άραγε τελικά η τύχη της χελώνας; Αυτό δε το θυμάμαι...

— Ευτυχισμένοι όλοι εμείς που ζήσαμε στη σκιά σου Πενταδάχτυλέ μου, δεν γίνεται να σε ξεχάσουμε και δεν θα σε ξεχάσουμε ποτέ...

Τις μνήμες και τα βιώματά μας κανένας δεν μπορεί να μας τα πάρει, τα κουβαλούμε μέσα μας για πάντα, για να μας στηρίζουν, για να μας παρηγορούν...

Μάρτης 2023